

Gradimo mostove, aktivno državljanstvo v Evropi

(Building bridges, active citizenship in Europe)

http://www2.arnes.si/~oskrsen1s/Comenius/Comenius_slo/

Litva, Vilniaus Simono Daukanto vidurinė mokykla

Poljska, Gimnazjum nr 1, Jaworzno

Slovenija, Osnovna šola Šenčur

**Gradimo mostove,
aktivno državljanstvo v Evropi**
Triletni mednarodni šolski projekt Comenius

Avtorica: Vilma Nečimer

Lektoriral: Zdravko Potočnik

Oblikovanje: Vilma Nečimer

Izdala: Osnovna šola Šenčur

Natisnila: ADOS tiskarna

Junij 2007

Zgradili smo mostove...

S sodelovanjem v projektu Comenius smo tako učenci kot učitelji, širše gledano pa tudi celoten kraj, ogromno pridobili. Namen projekta Comenius je spoznavanje različnih kultur, izmenjava informacij, vpogled v različne sisteme in širitev naših obzorij. Učenci v praksi uporabijo svoja znanja in tako dodajo šolskemu delu novo dimenzijo. Pomembno je tudi pridobivanje novih poznanstev, spletajo se prijateljstva ter spoznavanje tujih dežel.

Od oktobra 2004, ko smo vstopili v projekt in kot prvi gostili sodelujoče šole iz Litve in Poljske, do zaključka v Jaworznu aprila 2007, je več generacij učencev spoznavalo različne kulture, primerjalo šolske sisteme, nekateri med njimi pa so imeli priložnosti tudi potovati.

Učitelji in učenci smo pridobili nove izkušnje komuniciranja, timskega dela in sodelovanja z ljudmi drugih kultur. Ob primerjanju šolskih sistemov smo se zavedali prednosti pa tudi slabosti našega šolskega sistema, primerjali smo opremljenost šol in vsebino učnih načrtov.

Vsebina našega projekta se je kot rdeča nit vpletala tudi v delo pri pouku, vključitev v projekt pa je sovpadla tudi s sprejetjem Slovenije v Evropsko unijo. Zaradi res dobrega sodelovanja smo skupaj s poljsko partnersko šolo organizirali jezikovni tabor na Poljskem. Odlično so ga ocenili vsi udeleženci, organiziramo ga vsaki dve leti in upamo, da bomo dobro prakso nadaljevali tudi po zaključku projekta Comenius, ki nam je pomagal pri promociji šole v javnosti, saj je bil medijsko precej odmeven in predstavljen kot zelo uspešen tako doma kot v tujini.

Sodelovanje v projektu predstavlja dodatno delo za učitelje in učence, a trud je bogato poplačan. Poudariti velja večje sodelovanje učiteljev na različnih predmetnih področjih pa tudi sodelovanje nasploh. Prav to pripomore k osebnostnemu razvoju vseh, ki se učimo drug od drugega in znamo živeti v pozitivnem odnosu do drugačnosti oz. raznolikosti.

Uspeh projekta smo zagotovili vsi sodelujoči, največja zahvala pa gre vodjem projekta na sodelujočih šolah. Želimo si, da bi s partnerskimi šolami ohranili stike, čeprav v neformalnih projektih. Iščemo tudi nove partnerje za sodelovanje za nov projekt Comenius, saj nam uspeh v sedaj končanem projektu daje novo energijo.

Ravnateljica Osnovne šole Šenčur
Majda Vehovec

Summary

International Comenius school project **Building bridges, active citizenship in Europe** was carried out by schools from Poland, Lithuania and Slovenia.

In the year 2004/05, the first year of the project, the survey on media, discrimination, human rights, democracy level at school and in family was conducted. The first part of the survey comprised the questions on media influences (press, TV, radio, internet) on students' life, their values and their knowledge about people's rights and responsibilities. The second part of the questionnaire aimed at measuring the level of democracy in students' school and family life.

In the year 2005/06, the research on common EU topics of all participating countries was carried out. The comparative analysis of the most distinguished national (Slovene, Lithuanian and Polish) daily newspapers and their articles was carried out to find out what features we have in common, what and how much publicity is given to the issues concerned, whether there are articles mentioning the countries of the participants of the project and the nature of them.

In the year 2006/07, the students explored different aspects of European Union – possibilities for studying, employment, etc. in EU (reading materials, surfing the internet, visiting EU information centre in Ljubljana, debating with teachers) and finally exchanging and comparing opinions with Lithuanian and Poland students via internet conference.

International summer camp for the teaching of English in Poland was another step in our partnership with Comenius partner school from Poland. The summer camp took place in Czorsztyn, southern Poland. All students' activities were organized in national mixed groups in order to help students to integrate, improve English and spend quality time together, overcoming prejudices, stereotypes and making friends. A lot of excursions were organised in order to get acquainted with Polish natural and cultural heritage.

Students who have already participated in the summer camp in Poland have described it as the best experience in their life so far.

Owing to Comenius project and the summer camp in Poland, the reputation of our school has grown up immensely. Everyone involved in educational system in Gorenjsko region recognizes the achievement.

The above mentioned activities have also enormously improved students' and teachers' relationships in our school. Better working atmosphere contributes to working better which consequently leads to better results and helps everyone enjoying their work even more.

Projekt Comenius

Zakaj takšen Projekt?

Projekti Comenius so del programa Evropske skupnosti na področju izobraževanja s skupnim imenom Socrates, ki segajo v leto 1995. Vse aktivnosti takšnih projektov (javni razpis, kriteriji izbora, odobritev projektov, financiranje) vodi Center za mobilnosti in evropske programe izobraževanja in usposabljanja – CMEPIUS v Ljubljani.

Ni dvoma, da vključevanje v evropsko sodelovanje pomeni dodatno delo. A kljub temu obstaja veliko prednosti in koristi za vse vključene v projekt Comenius. Učitelji imamo priložnosti razvijati nove spretnosti ob načrtovanju in vodenju projekta. Organiziramo in

GLOBALNI CILJI

Učiti se drug od drugega

Spoznavati druge kulture

Spoštovati drugačnost

Biti bolj odprtega duha

vodimo sestanke, se pogajamo s svojimi partnerji ter vodimo in urejamo projektni proračun. Srečanja s kolegi iz drugih evropskih držav nam zagotavljajo vpogled v različne izobraževanje sisteme in učne metode, kar pripomore k inovativnosti v našem delu.

Tako učitelji kot učenci pridobimo nove spretnosti, ki so pomembne v poklicnem in zasebnem življenju, npr. spretnosti komuniciranja, demonstriranja, odločanja, raziskovalnega dela, reševanja konfliktov ali bolj kreativne spretnosti - izdelave brošure. Učimo se tujih jezikov. Šola ima koristi že ob povečani motiviranosti učiteljev in učencev za delo ter boljšemu uspehu in dosežkov učencev.

Nastanek projekta: Pri mednarodnih projektih je vedno problem kako dobiti partnerje. Prvi stiki so se spletli na seminarju *Shaping the future: the voice of young people in local citizenship activities*, oktobra 2003 v Bradfordu v Veliki Britaniji. Seminar sta organizirala British Council in Svet Evrope. Tam sem srečala bodoče partnerice projekta Iwono Musiał iz Poljske, Asto Antuliene iz Litve ter Nemki Carolo Leppin in Ilse Bauman. Po nekajdnevem druženju smo začele razmišljati o možnosti sodelovanja med našimi šolami. Kolegica Iwona Musiał, se je ponudila organizirati pripravljalni sestanek na njihovi šoli. Tako smo januarja 2004, v Jaworznu na Poljskem, zasnovali projekt in se prijavi na Comeniusov javni razpis. Žal je nemška nacionalna agencija svojo šolo zavrnila, tako da smo v projektu ostale le tri šole.

Projektni partnerji

POLJSKA

Gimnazjum nr 1
Ul. Urzędnicza 11
43-600 Jaworzno

Projektna koordinatorica
gospa Iwona Musiał

gim1jaworzno@wp.pl
<http://www.gim1.jaw.pl>

Šola Gimnazjija številka 1 ima sedež v centru mesta Jaworzno, ki ima skoraj sto tisoč prebivalcev. V šoli je okoli 600 učencev, za katere skrbi preko 60 učiteljev. Poljska gimnazija s slovenskim pojmovanjem gimnazije nima nič skupnega. To je splošna in za vse obvezna šola. Še najbolj preprosto si jo bomo predstavljali, če rečemo, da so to zadnji trije razredi naše devetletke; torej neke vrste obvezna nižja šola.

Šola je znana po svoji umetniški in športni angažiranosti. Tako imajo oddelek prilagojen za učence, ki trenirajo odbojko, nogomet, novinarje ali se ukvarjajo z gledališko igro. V skladu s tem, učencem ponujajo tudi veliko tovrstnih izvenšolskih aktivnosti. Na šoli deluje gledališko plesna skupina AKAD, ki na različnih festivalih prejema najvišja priznanja. Učenci so tudi vključeni v različne evropske projekte in se povezujejo z učenci drugih držav Evropske unije.

Izdajajo šolski časopis MUSLI in pripravljajo redno oddajo za lokalno televizijo, ki prinaša informacije o dogajanju na šoli. Na šoli deluje tudi SKKT, to je organizacija, ki vzpodbuja in popularizira turizem.

Šola je v svojem okolju zelo priljubljena, zato imajo probleme zaradi premajhnega števila učilnic. Zaradi prostorske stiske imajo pouk v izmenah, tako da pouk poteka od 7.30 do 17.30. Za poljske razmere so nekatere učilnice dobro opremljene. Ker šola posveča posebno pozornost športnim aktivnostim je treba poudariti, da šola lahko uporablja tudi dve nogometni

in eno košarkaško igrišče v neposredni bližini šole, Imajo tudi atletiko stezo. Ponosni so tudi na zelo bogato šolsko knjižnico.

Pa še dve zanimivosti. Vsako jutro, pred pričetkom pouka izžrebajo učenca, ki ima ta dan pravico biti oproščen pri morebitnem ustnem preverjanju znanja. Učence poizkušajo vzpodbuditi za boljše delo tudi s tekmovanjem za najboljši razred. Skozi šolsko leto se vrstijo različne aktivnosti in tekmovanja, ki razredom prinašajo določene točke. Razred, ki na koncu šolskega leta zbere največje število točk je nagrajen z izletom.

LITVA

Vilniaus Somon Daukanto Vidurine
Mokykla
Naugarduko 7
2001 Vilnius

**Vodji projekta na šoli: Asta
Antulienė in Vaida Maročkaitė**

sdaukanto@post.omnitel.net

<http://www.daukanto.vilnius.lm.lt>

Šola Vilnius Simonas Daukantas ima sedež v centru glavnega mesta Litve, Vilniusu. V prostorni pet nadstropni zgradbi se šola okoli 1100 učencev. Po našem razumevanju šola združuje osnovno in srednjo šolo. Šola je bila ustanovljena leta 1993 kot srednja šola za potrebe Pedagoške univerze, kjer študenti opravljajo prakso in hospitacije. Razumljivo je, da v tej šoli med prvimi uveljavljajo nove pedagoške metodologije, uvajajo nove učbenike in organizirajo tudi različne seminarje in konference za učitelje in različne predavatelje.

Pedagoške vsebine in metode seveda pogojuje tudi sodobna razvijajoča se litavska družba, zato zelo vzpodbujajo dobro znanje tujih jezikov in računalniško pismenost. Na šoli poučujejo celo vrsto tujih jezikov: angleškega, nemškega, ruskega, francoskega, latinščino in danski jezik.

Na šoli vladajo demokratični in partnerski odnosi. Učenci so organizirani v svoj svet, ki aktivno sodeluje pri odločanju o različnih šolskih zadevah, organiziranju raznih praznovanj in drugih pomembnih dogodkov.

Na šoli potekajo številni projekti:

- Mednarodni projekt 'Step by Step' vključuje v pedagoški proces cele družine in poudarja otrokovo individualnost. Vključeni so nižji razredi osnovne šole.
- Od samega začetka mednarodnega projekta 'Reading and Writing for Critical Thinking' (RWCT) v letu 1998, je šola center za pedagoško metodologijo v Litvi.
- Pomembno mesto zavzema seveda tudi mednarodni projekt o katerem govori naša brošura: Building Bridges, Active Citizenship in Europe.
- Učitelji angleškega jezika, ki so mentorji študentom, sodelujejo v mednarodnem projektu 'ApartMent'.
- Šola deluje tudi v zelo pomembnem nacionalnem projektu "Zmorem", ki preventivno deluje na določene škodljive razvade med učenci.

SLOVENIJA

Osnovna šola Šenčur
Pipanova cesta 43
4208 Šenčur

Vodja projekta na šoli
Vilma Nečimer

<http://www2.arnes.si/~oskrsen1s/sencur/index.htm>
Group1.oskrsen@guest.arnes.si

Osnovna šola šenčur pokriva potrebe osnovnošolskega izobraževanja za celo občino Šenčur. Centralna šola ima še tri podružnice, na Olševku, v Trbojah in Voklem, dva vrtca v samostojnih zgradbah in še enega na podružnični šoli. Naša šola je ena redkih, kjer število učencev narašča, saj se v Šenčurju stanovanska gradnja iz leto v leto povečuje. Trenutno je na šoli okoli 680 učencev in 110 zaposlenih. Zaradi povečanega števila učencev in potreb devetletke je šola pridobila moderen prizidek in športno dvorano, star del zgradbe pa je bil temeljito prenovljen. Več učilnic je opremljenih z najsodobnejšo tehnologijo, kar omogoča učencem in učiteljem dosegati lepe rezultate.

Vsako leto je šola vključena v več projektov:

- Pomembno mesto zavzema seveda tudi mednarodni projekt o katerem govori naša brošura: Building Bridges, Active Citizenship in Europe.
- Vsako leto z nekaj prispevki sodelujemo v mednarodnem projektu Europe Spring day.
- Učenci razredne stopnje in njihovi starši so vključeni v nacionalni projekt UŽU-BIPS, ki je usmerjen k razvijanju bralnih in pisnih spretnosti.

- Prav posebej smo ponosni na projekt Košarkar naj bo, v katerem so učitelji za učence odigrali gledališko igro, ki je bila izjemno dobro sprejeta med učenci.
- Sodelovali smo tudi v Projektih Ro z interaktivno računalniško delavnico Stari Grki.
- Sodelovanja pri različnih raziskovalnih nalogah in tekmovanjih iz različnih predmetnih področij so stalnica našega dela in posledično vsakoletno doseganje različnih priznanj in nagrad.
- Šola je v zadnjih letih znana tudi po odličnem pevskem zboru.
- Vse to pa so tudi rezultati odličnega pedagoškega kadra, ki se redno uveljavlja na različnih pedagoških področjih, tudi kot avtorji prispevkov v strokovni literaturi in soavtorji priročnikov in učbenikov.

Projektna ekipa

Nove oblike pedagoškega dela in inovacije na tem področju so mi bile vedno izziv in vzpodbuda, da jih tudi sama realiziram v praksi. Leta sem vodila študijsko skupino za učitelje državlanske vzgoje na Gorenjske, sem soustvarjala učni načrt za državljansko vzgojo in etiko, izdelala računalniško delavnico za zgodovino. Svoje nove pristope v poučevanju sem predstavljala učiteljem po Sloveniji in v raznih publikacijah. Tudi v mednarodnih projektih sem že delovala, a nikoli v takšnem z aktivno udeležbo učencev. Ta projekt je vključil učence

VILMA NEČIMER

Majda Vehovec

Janja Gorjanc

Žana Bečić

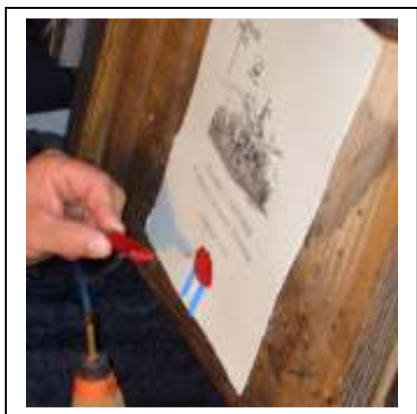
Zdravko Potočnik

treh generacij. Kar sedemdeset se jih je udeležilo dveh taborov na Poljskem, osem učencev pa je sodelovalo na projektnih sestankih v Jaworznu ali Vilnius, hodilo nekaj dni v njihovo šolo, bivalo na njihovih domovih in prijateljevalo z njimi. Projekt seveda ne bi bil možen brez odličnega projektnega tima in brez aktivnega sodelovanja in podpore ravnateljice Majde Vehovec ter njenega pomočnika Zdravka Potočnika. Za računalniško sodelovanje in spletno stran je poskrbela računalničarka Janja Gorjanc. Vsa komunikacija s partnerji poteka v angleškem jeziku. Da je bilo le to brezhibno je skrbela Žana Bečić, ki je tudi sicer veliko prispevala k višji ravni mojega znanja angleškega jezika.

Takšne aktivnosti pomagajo, da mi je delo v veselje, mi širijo obzorja in prispevajo, da so pouk in druge oblike pedagoškega dela za moje učence včasih drugačne in bolj zanimive. Učence ne poučujem samo s tem kar povem, pač pa tudi s tem kar sem.

Gradimo mostove, aktivno državljanstvo v Evropi

Cilji projekta

Že naslov našega projekta sporoča glavne cilje, ki smo si jih zastavili. Spoznati in povezati različne narode in njihove kulture, naučiti se sprejemati in spoštovati drugačnosti, učiti se na dobrih izkušnjah naših partnerjev ter njim posredovati tisto v čemer smo mi spretnejši. Evropska unija je bila ustanovljena prav s takimi cilji, ki pa jih vsak le v svojem domačem kraju, brez povezovanja in sodelovanja ne moremo dosegati.

Pred pričetkom projekta in v projektni dokumentaciji smo si zastavili kar zelo velikopotezne cilje, nekatere zelo konkretne druge večinoma bolj procesne, saj je bil projekt trileten. Cilje smo razdelili tudi glede na različne skupine udeležencev.

PRI UČENCIH:

- Raziskati vpliv medijev na življenjski stil učencev in povečati medijsko pismenost.
- Vzgajati samozavestne in odgovorne mladostnike, ki bodo postali aktivni evropski državljani.
- Prispevati k aktivnejšemu poznavanju pravic in obveznosti.
- Razvijati pogoje za prepoznavanje in preraščanje stereotipov.
- Pridobivanje in razvijanje socialnih kompetenc.
- Razvijati kritično mišljenje.
- Usposabljanje za timsko delo.
- Širiti splošno znanje ter poznavanje in uporabo tujih jezikov.
- Povečati uporabo informacijske tehnologije.

PRI UČITELJIH:

- Obogatiti izkušnje z novimi metodami in učnimi pristopi.
- Okrepiti proces sprejemanja učencev tudi kot partnerjev v izobraževalnem procesu.
- Oblikovati trajne partnerske odnose z učitelji drugih dežel in njihovimi pedagoškimi izkušnjami.
- Poglobiti vedenje o kulturi partnerskih dežel in izboljšati znanje tujih jezikov.

ŠOLA IN OKOLJE:

- Razvijati odnose med učenci in učitelji v smeri sodelovanja in partnerstva.
- Učiti se od partnerjev in njihove dobre izkušnje vplesti v našo pedagoško prakso.
- Prispevati k večji prepoznavnosti šole in promociji šole.

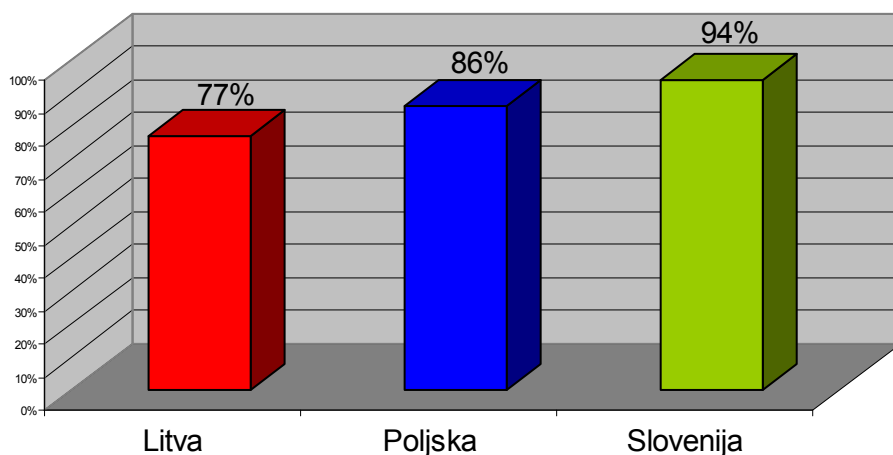
Mladi, mediji in demokracija

Šolsko leto 2004/05

V prvem letu projekta smo izvedli obsežno raziskavo (vprašalnik je objavljen v prilogi). Na vprašalnik so v vseh treh državah odgovarjali enako stari učenci. Na naši šoli so bile to tri paralelke zadnjega razreda osnovne šole. Učencem so bila predhodno predstavljena določena znanja s področja medijev. Pri nas je to potekalo v okviru predmeta državljanska vzgoja in etika. Rezultati so zelo zanimivi, saj kažejo podobo mladih, ki se nekoliko razlikuje od nekaterih ustaljenih predstav.

V prvem delu je raziskava merila, kateri mediji in v kolikšni meri posegajo v življenje mladih. Odgovori nanašajoč se na tiskane medije so pokazali, da vsi vsaj občasno berejo časopise in revije, dobra polovica več kot enkrat tedensko. Manj razveseljivo je, da prvo mesto zavzema rumeni mladostniški tisk, kvalitetni informativni dnevniki in poljudnoznanstvene revije so na drugem ali tretjem mestu. Predvsem berejo za sprostitev in iz lastnega interesa.

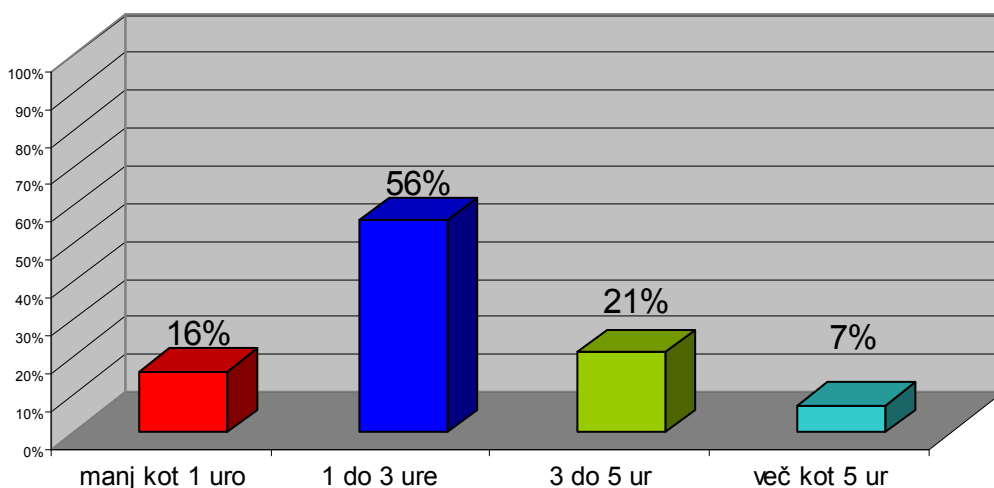
Koliko učencev ima dostop do interneta

Izkazalo se je, da se mladostniške navade nekoliko spreminjajo. Stereotipna predstava pubertetnika pred ekranom sicer ostaja, le da televizijskega izpodriva računalniški. Medij, ki je mladim najpomembnejši in najbolj pri srcu je internet. Večina vprašanih ima dostop do njega (Litva 77%, Poljska 86%, Slovenija 94%). Uporabljajo ga predvsem za klepet, na drugem mestu je elektronska pošta in na tretjem vir informacij za šolsko delo. To zadnje je v zadnjem letu zelo opazno tudi pri raznih projektnih nalogah, saj je internet najpogostejše citiran vir informacij. Odgovor na vprašanje koliko časa dnevno namenijo internetu je prav zastrašujoč: 29% eno do tri ure, 18% tri do pet, 19% nad pet ur, ostali pa manj kot eno uro. Če temu dodamo v povprečju še eno do tri ure televizije, bi sarkastično lahko rekli, da nekateri komaj uspejo priti v šolo. A učenci mi zatrjujejo da ni tako hudo, saj jih ima večina v svoji sobi računalnik in televizijo ter se obema medijema posvečajo sočasno, včasih pa ob tem postorijo še kaj za šolo.

**Internet je na
prvem mestu**

Dnevno gledajo televizijo

Zanimive so razlike pri gledanju TV programov. V Sloveniji in Litvi so na prvem mestu filmi, poljski učenci pa so na prvo mesto postavili novice. Pri Slovencih so na drugem mestu glasbene oddaje, pri Litavcih novice in Poljaki tele novele. V razpravi smo ugotovili, da je možen razlog za takšne razlike tudi v različnih ponudbah tovrstnih programov. Poljaki menijo, da je njihova ponudba TV filmov skromnejša. Tudi dejstvo, da so pri njih filmi sinhronizirani tako, da vse vloge, moške in ženske, interpretira ena oseba, mnogim ni privlačno. Vsi učenci so kot medij, ki nanje najbolj pozitivno vpliva, izbrali televizijo; mnogi tudi menijo, da je televizija hkrati tudi najbolj tudi medij z najbolj negativnim vplivom.

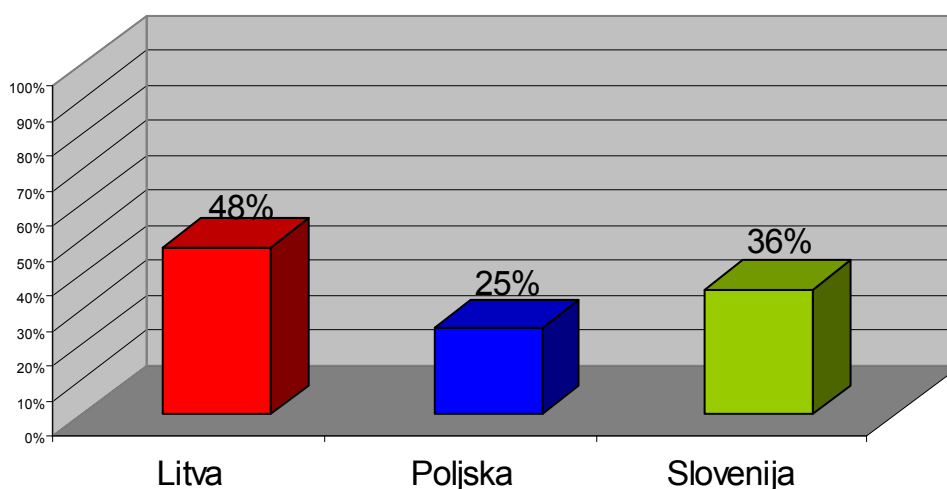
Vse javne institucije, zlasti šole si zelo prizadevajo ozaveščati mlade o njihovih pravicah, posledica tega je da mladi sicer menijo, da so s svojimi pravicami dovolj seznanjeni. Litvanski in slovenski učenci večinoma trdijo, da so prav v šoli dobili največ informacij o svojih pravicah, Poljaki pa menijo da doma pri starših in šolo postavljajo na drugo mesto. Učitelji smo z rezultatom zadovoljni, saj smo v šoli svojo nalogo očitno korektno opravili.

Mediji zelo pogosto poročajo o prikrajšanosti posameznika in kršenju njegovih pravic. Ko smo mlade vprašali, kaj je po njihovem razlog za tovrstne prispevke v medijih so večinoma odgovorili, da gre za vzbujanje sočustvovanja in zaradi senzacionalizma, ne pa zato da bi javnost informirali in ozaveščali.

Zastavili smo jim sklop vprašanj o diskriminaciji zaradi narodne pripadnosti, različnega življenjskega stila, socialnih vzrokov in diskriminacije po spolu. Velika večina jih tovrstna zapostavljanja v svojem okolju redko ali nikoli ne opazi. Diskriminacije na narodni osnovi tričetrtrine Litavcev in Poljakov ni opazila, med našimi učenci jih je takšnih okoli polovica. To gre morda pripisati tudi dejstvu, da imamo v Sloveniji več pripadnikov drugih narodnosti kot v partnerskih državah. Na Poljskem in v Sloveniji niso zaznali kaj dosti zapostavljanja zaradi različnosti v stilu življenja in oblačenja, v Litvi kar nekaj. Razlog zato je verjetno v dejstvu, da življenje v prestolnici pogojuje več raznolikosti v življenjskem stilu, kot življenje v Šenčurju. Zapostavljanja zaradi spola velika večina vseh vprašanih ni zaznala. Morda je to generacija, pri kateri bodo tradicionalni ostanki delitve na moško in žensko izginili? Kdo ve, verjetno je to preveč upati.

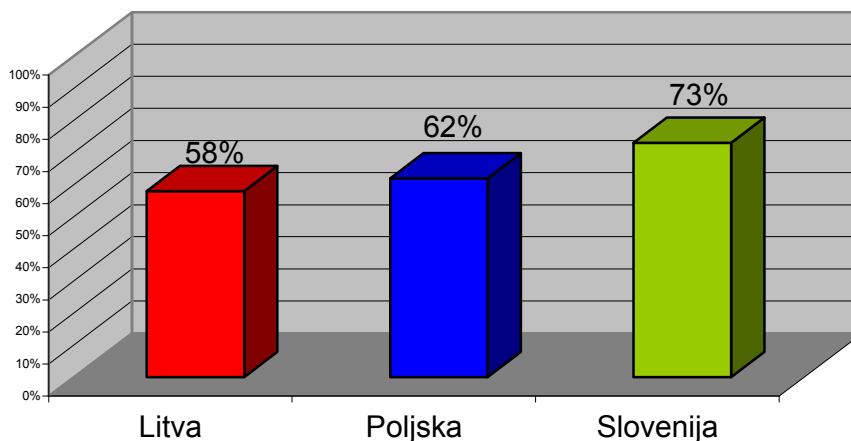
**Najslabše je
če si reven**

Koliko mladih je pogosto opazilo socialno razlikovanje

Učenci pa so očitno bolj občutljivi za socialno razlikovanje. V Litvi kar polovica učencev le to pogosto zazna, v Sloveniji dobra tretjina, na Poljskem pa četrtina. Odstotek učencev, ki pa so osebno zapostavljeni iz teh razlogov je nizek. Vendar s tem rezultatom ne smemo biti zadovoljni, saj so v povprečju trije učenci na razred prizadeti zaradi socialnih vzrokov, iz drugih razlogov pa bistveno manj. Torej pregovor o denarju, ki vlada svetu kar nekaj mladostnikov krepko občuti že na svoji koži.

Odnosi med učenci in učitelji so dobri

Tradicionalno učenci v učiteljih vidijo nekoga, ki jih preganja k učenju, jih omejuje in jim zapoveduje. Učitelji pa si na drugi strani vedno bolj prizadevamo ustvariti partnerske odnose z njimi, ustvariti večjo komunikacijo. Večina anketiranih učitelju pripisuje še vedno to tradicionalno vlogo, največ na Poljskem, nekateri pa v učitelju vidijo tudi partnerja, v Litvi kar tretjina. Odnosi med učenci in učitelji so za večino dobri ali zelo dobri. Odnosi med učenci so za Poljake in Slovence še boljši, za dobro tretjino Litavcev pa so slabi. Torej se sovrstniki pri nas v šoli dobro počutijo, v Litvi pa imajo kar nekaj sovrstniških konfliktov.

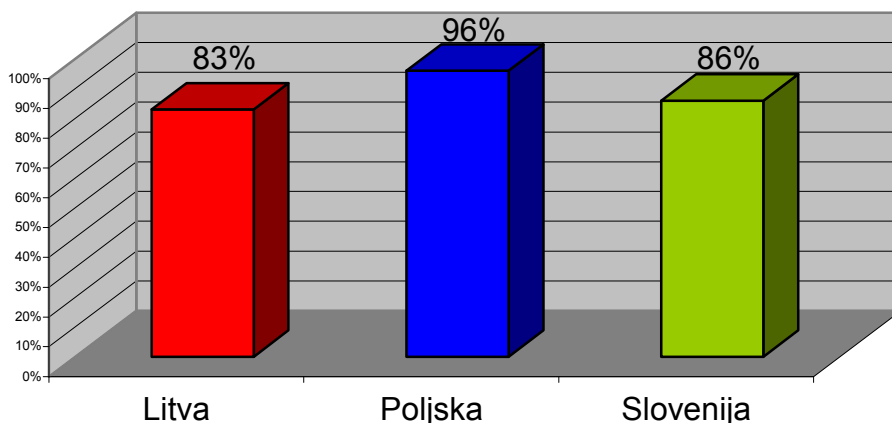
**Kdaj pa kdaj
je učitelj
tudi partner**

Eden od vzrokov za to je brez dvoma tudi v dejstvu, da ima litavska šola sedež v glavnem mestu, kjer je vrstniška problematika bolj izstopajoča, kot na podeželju.

Šolski parlament je pri nas že tradicija, žal pa je v resnici le preveč formalen. Njegove razprave se vse preveč sučejo okoli šolske malice in podobnih manj pomembnih debat. Zato je le slaba tretjina naših učencev z njim zadovoljna, medtem ko je 77% Poljakov delo parlamenta ocenilo kot zelo dobro. V razpravi smo ugotovili, da je na Poljskem prav parlament tisti, ki vodi celo vrsto športnih in kulturnih aktivnosti med šolskim letom. Le te vrednotijo, točkujejo skozi celo šolsko leto, na koncu pa razglasijo najboljši razred, ki je za nagrajen z izletom. Na tem področju smo se začeli zgledovali po naših poljskih partnerjih in v šolskem letu 2006/07 vlogo našega šolskega parlamenta spremenili. Ocenjujemo, da je to prispevalo k boljšim odnosom med učenci ter učenci in učitelji na naši šoli.

**Poljski
šolski
parlament
res živi**

Otroci se doma počutijo enakopravne
in njihove pravice niso kršene

Za generacije staršev in mladostnikov je bil še pred kratkim tipičen prepad med generacijami. Tri četrtine anketirancev v svojih starših ne vidi več nekoga, ki bi jim le ukazoval in jih nadziral, pač pa partnerje, ki jim prisluhnejo in jim svetujejo. Večini mladostnikov je torej doma prijetno in se dobro počutijo. Spet pa ne smemo prezreti učencev, ki čutijo, da so njihove pravice doma pogosto ali zelo pogosto kršene. Teh je kar 14% odstotkov. Ta podatek namiguje, da moramo šole še več pozornosti usmeriti na delo s starši in jim pomagati pri vzgoji njihovih otrok.

**Tradicionalna
podoba
družine se je
spremenila**

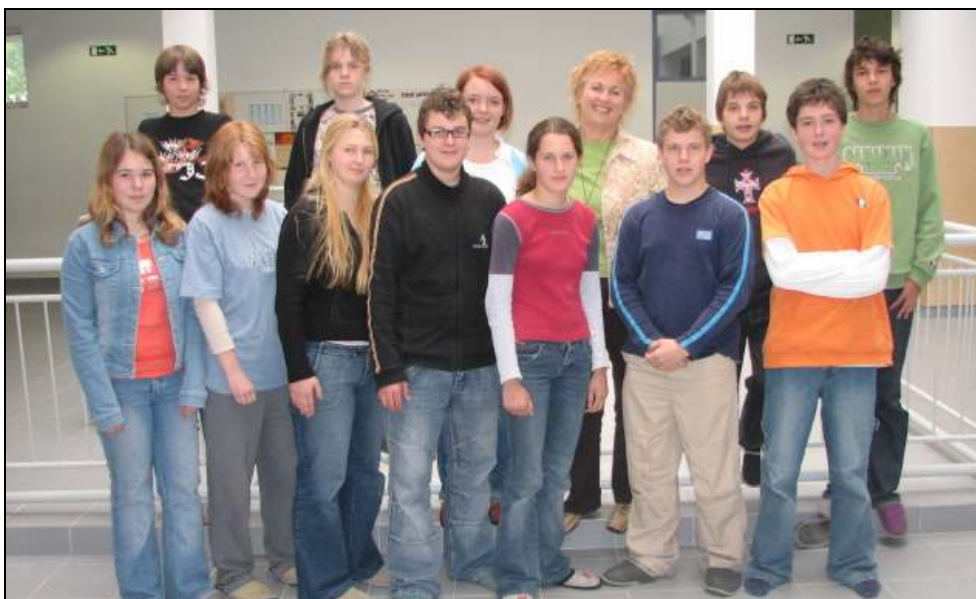
Hoteli smo ugotoviti kakšna je vloga posameznih družinskih članov pri sprejemanju odločitev. V poljskih in slovenskih družinah so v več kot polovici družin vsi enakopravno udeleženi pri odločitvah. Litavski učenci pa so odgovorili, da pri njih v okoli 40% primerih odloča mati. Na pogled zelo zanimiv odgovor, ki pa hitro postane vsekaj drugega, saj smo v razgovoru ugotovili, da gre za zelo veliko število enostarševskih, materinsko vodenih družin.

Rezultati raziskave so nam bili osnova za poglobljen razgovor o obravnavanih temah in o problemih, ki jih je raziskava nakazala. Nekaterih problemov so se učenci šele sedaj začeli resno zavedati in o njih razmišljati. Okrepili smo vlogo šolskega parlamenta in večjo skrb posvetili programu šole za starše in izobraževanju učiteljev za razvijanju partnerskih odnosov.

Skupno in različno

Aktivnosti v šolskem letu 2005/06.

Ločijo nas velike razdalje, različni šolski sistemi, a vse tri države so bile maja leta 2004 sprejete v Evropsko unijo. Zato smo skušali ugotoviti kaj nam je skupnega, katere teme zanimajo Litavce, Poljake in Slovence, pa tudi v čem se razlikujemo.

Učenci – raziskovalci in koordinatorica projekta

S skupino devetošolcev smo listali po Delu in proučevali mednarodne dogodke. Podrobneje smo analizirali članke od 1. do 14. decembra 2005, na Poljskem in v Litvi pa so prebirali svoja časopisa. Z natančno analizo člankov smo ugotovili katere vsebine so se v tem času pojavile v dnevne tisku vseh dežel, kaj je zanimalo nas vse, s katerih zornih kotov smo gledali na aktualne dogodke ter kakšne vsebine so bile pomembne predvsem za Litavce, Poljake ali zlasti Slovence. Da bi to raziskali, smo se odločili analizirati najuglednejše nacionalne dnevnike.

Primerjava najuglednejših dnevnikov

Analiza člankov nam je služila kot metoda dela. Odločili smo se za litavski **Lietuvos Rytas**, poljsko **Gazeta wyborcza** in naše **Delo**. Vsi trije časopisi izhajajo vsak delavnik, a le naše

Število različic iste izdaje po regijah:
Litva 2, Poljska 22, Slovenija 6.

Delo ima dve dnevni izdaji, čeprav je večerna dostopna le v Ljubljani. Delova enotna izdaja posamezne številke (del časopisa nanašajoč se na lokalne dogodke) se po regijah loči. Ima 6 takšnih izdaj. Litavski časopis ima dve (drugačna je za Vilnius). Poljski časopis pa pokriva bistveno večje število prebivalcev in veliko večjo državo, zato ima kar 22 različic iste številke izdaje. Vsi trije časniki imajo tudi internetno izdajo:

- Litvanski Lietuvos Rytas: <http://www.leituvosrytas.lt>
- Poljska Gazeta wyborcza: <http://www.gazeta.pl>
- Slovensko Delo: <http://www.delo.si>

Število izvodov na 100 000 prebivalcev:
Litva slabih 2000,
Poljska okoli 1250,
Slovenija skoraj 4000.

Kdo in koliko berejo časopis? V vseh primerih gre za bolj izobražene bralce katerih osebni dohodek je povprečen, večinoma celo nadpovprečen. Za delo je znano da ima 41% njegovih bralcev visoko in univerzitetno izobrazbo, da ga prebira 9/10 menedžerjev. Zanimive so precejšnje razlike v nakladi časopisa. Pri nas je bistveno višja. Prav gotovo so tehten razlog za te

razlike tudi cene, saj se za posamezen izvod med deželami ne razlikujejo bistveno, medtem ko so osebni dohodki občutno različni.

Časopisne priloge: Vsi časopisi pa so zelo sodobni in si strašno prizadevajo privabiti zelo različne skupine bralcev in zadovoljiti njihove interese. To se kaže zlasti v pestri ponudbi prilog. Pri vseh se vsebine prilog nanašajo na dom in stanovanje, ženske in modo, šport in rekreacijo ter TV program. Pri litavskem izstopajo tri priloge. Ena je posvečena samo mladim, druga le aktualnim dogodkom v prestolnici in tretja litavskemu nacionalnemu športu – košarki. Prilogo, ki prinaša poglobljene prispevke s področja gospodarstva, politike, družbe in kulture za kritično razmišljajoče bralce – Sobotna priloga, pa ima le Delo.

Najbolj nas je zanimalo

Po natančni primerjalni analizi člankov od 1.- 14. decembra 2005 smo ugotovili teme skupnega interesa. Seveda pa naš namen ni bil le evidentirati vsebine, pač pa o njih resno razmišljati in si ustvariti določeno kritično stališče do njih.

Predlog evropskega proračuna za leta 2007-13 se je izkazal za najpomembnejšo temo dnevnega tiska. Pogajanja za drugo sedemletno finančno obdobje so življenjskega pomena za vse članice. V tem času jih je vodil britanski premier Tony Blair, ker je tedaj Britanija predsedovala EU. Osnutek je bil sprejet že veliko pred tem, a so naknadno sredstva za nove članice zmanjšali za deset procentov, stare članice pa naj bi finančne ugodnosti obdržale. To je izzvalo ogorčenje novo pridruženih držav.

Oblikovali sta se predvsem dve stališči. Nove članice so zahtevale zase solidarnost, saj bi jim le to omogočilo da bodo nekoč dohitele razvite in preprečilo razvoj Evrope dveh hitrosti. Najbolj glasen zagovornik tega je bil poljski predsednik. V litavskem, poljskem in slovenskem dnevniku so se vrstile poglobljene razprave, ki so podpirale to stališče. Stare članice pa so vztrajale, da se ne bodo vdale temu izsiljevanju. Blair je začel malo popuščati, strasti so se nekoliko umirile in želja je bila, da bi proračun sprejeli pred junijem 2006, ko se je iztekalo polletno predsednikovanje Avstrije.

Nemška kanclerka Angela Merkel: Nemčija je ena najpomembnejših evropskih držav, zato je bila proglasitev nove kanclerke ena od vodilnih tem, ki so se pojavljale pri vseh. Za Litavce in Slovence je bilo zlasti pomembno, kakšno stališče bo Merklova zavzela v pogajanjih o sprejetju osnutka evropskega proračuna. Kazalo je, da bo Nemčija igralo vlogo nekakšnega posrednika med Blairom in novimi članicami. Njeno stališče je še toliko bolj tehtno, saj Nemčija prispeva petino evropskega proračuna. Tudi predsednik evropske komisije Jose Manuel Barroso je postal bolj optimističen v izjavi, da je Evropa vedno napredovala, kadar je Nemčija prevzela pobudo.

V tem času je nemška kanclerka obiskala svojo sosedo Poljsko. Njen obisk je bil pričakovan s precejšnjo napetostjo, saj je zmagovalec poljskih predsedniških volitev Lech Kaczyński med kampanjo uspešno igral na protinemško karto. Breme zgodovine je za Poljake še vedno zelo veliko, na drugi strani pa tudi nemška desnica opozarja na probleme tistih Nemcev, ki so jih Poljaki po vojni izgnali.

Zapori CIE v Evropi: Vroče politične razprave so sprožila razkritja ameriških medijev o domnevnih zaporih Cie v Evropi. Kot najverjetnejši lokaciji so omenjali Poljsko in Romunijo. Na

Poljskem naj bi v zaporu mučili 12 pripadnikov Al Kaide. Ameriška televizija ABC trdi, da je Poljska prostovoljno pristala v varovanje zaprtih teroristov. Na Poljskem se je pojavilo temeljno vprašanje ali je tedanji poljski predsednik Aleksander Kwaśniewski s političnim vrhom vedel za to in na to pristal? V takšnem primeru bi morali odstopiti.

Energetski problemi: Ruski Gazprom je izsiljeval višje cene plina: Dviganju cen nafte, zaradi vojen v Iraku so sledili pritiski po dviganju cen plina. Najpomembnejši v tej zgodbi sta Rusija, ki plin prodaja in Ukrajina, prek katere tečejo naftovodi in plin od njih tudi kupuje. O cenah in transportnih stroških sta se državi že v preteklosti večkrat dogovarjali. Tedaj je ruski Gazprom zahteval dva do trikrat višjo ceno, Ukrajina pa je vrnila udarec z dvigom tranzitnih stroškov. Te nove cene bi jasno veljale za vse odjemalke ruskega plina, med katerimi sta tudi Poljska, Litva in druge evropske države. Posledično bi ta problem prizadel tudi nas. Gazprom je zagrozil, da bo v nasprotnem primeru zaprl pipe, potem naj pa plin kupujejo drugo. Da to niso le prazne grožnje in izsiljevanje vedo vsi vpleteni, saj so v začetku leta 2004 za dva dni Belorusija, Poljska in Baltske države ostale brez plina.

Zaniviva razprava se je pojavila med Poljaki in Litavci o njihova nuklearna elektrarna, ki je zgrajena po zelo zastareli tehnologiji, takšni kot je bila uporabljena v Černobilu. Strah pred možno nesrečo je zato relativno utemeljen. Ker ima Litva premalo drugih energetskih virov za svoje potrebe, vztraja na jedrski elektrarni. Poljaki so se postopoma sprijaznili s tem, vendar zahtevajo naj obstoječo elektrarno zaprejo in zgradijo novo, po najnovejših in varnejših tehnoloških principih. To pa je jasno zelo velik finančni zalogaj, zato je poljska vlada ponudila Litvi sofinanciranje izgradnje nove jedrske elektrarne, a le v primeru zaprtja prve.

Ministrsko zasedanje Ovseja: Ljubljana je 5. in 6. decembra 2005 gostila predstavnike 55 držav, članice Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi. Večinoma njihove ministre. Slovenija je bila z Ovsejem, oziroma njeno predhodnico Konferenco za varnost in sodelovanje v Evropi povezana že zelo zgodaj, kmalu po njeni osamosvojitvi. Redna članica smo postali v letu

1992. Organizacija povezuje evropske, azijske države ter ZDA in Kanado. Predvsem deluje na področju varnost, zagotavljanja človekovih pravic, demokracije, nadzira volitve na spornih področjih, se dotika vprašanj ilegalnega priseljevanja. Leta 2005 so bili v ospredju Kirgizija, Ukrajina, Gruzija, Gorski Karabah, Moldavija, Azarbejdan in Kosovo. Čeprav so zasedanje ocenili kot zelo uspešno, se je zopet končalo brez zavezujoče deklaracije.

Nedeljski odpiralni čas je vroča tema vseh partneric. Liberalne struje zagovarjajo svoboden odpiralni čas, saj je za trgovce je nedeljska prodaja zelo pomembna; bolj katoliško orientirani pa vidijo v nedeljskem delu predvsem čas, ki trgovke odtrga od družine.

Človekove pravice: Deseti december – dan človekovih pravic, ko gospod Hanžek, slovenski ombudsman, tradicionalno objavi svoje poročilo in organizira sprejem za najvišje predstavnike oblasti, univerz, znanosti, verskih skupnosti in nevladnih organizacij. Takšnega dogodka v Litvi ali na Poljskem ni bilo zaznati. Spet se je pokazalo kako so mediji naklonjeni nekoliko bolj

senzacionalnim novicam. Vsi so poročali o predlogu belgijskega zakona, ki bi homoseksualnim parom odprl pot do posvojitve otrok.

Zdravstveno področje: Pri vseh se pojavljajo prve kratke vesti o primerih bolezni, ki se je začela seliti iz Azije proti Evropi. Vsi so senzacionalno poročali o prvi presaditvi obraza V Franciji. Ob izrednem uspehu kirurgov so se razvnele polemike o etičnosti takšnega posega, ki pa ga je javnost večinoma pozitivno sprejela. Dan boja proti AIDSU – 1. december, je večinoma prinašal več člankov na to tematiko. Poljaki in Litavci se tej temi niso posvetili. Morda so se sprijaznili s to boleznijo in ni več zanimiva ali pa se tega problema ne zavedajo dovolj.

Na zasedanju Rdečega križa v Ženevi je 192 držav sprejelo njen tretji simbol. Ker imata stara simbola križa in polmeseca določeno versko konotacijo so sklenili sprejeti še rdeči kristal, ki je nevtralen simbol in ne bo po nepotrebnem vznemirjal ljudi.

Film: 55. Berlinale, prestižen filmski festival je odmeval v vseh medijih. V ospredju sta bila filma, ki sta osvetlila problem Guantanamo in travme množičnih posilstev v Bosni.

Športni dogodki: Harrachov v čeških Krkonoših je bil za ljubitelje smučarskih skokov pravi praznik. Tradicionalno tu prevladujejo navijači domačina Jakuba Jande in poljskega Adama Malysza. Tudi pričakovanja slovenske ekipe niso bila majhna. Le Litavcev ta šport kaj dosti ne zanima, saj ta ravninska dežela nima pogojev za razvoj le tega.

Trst, Evropsko prvenstvo v plavanju: Temu plavalnemu prazniku so vsi posvečali veliko pozornost, vendar vsi predvsem o nacionalnih junakih, o uspehih drugih pa le v povezavi z rezultati domačih plavalcev. Prav vsi trije narodi so bili dobitniki posameznih kolajn.

Pojavljati so se začele prve **napovedi svetovnega prvenstva v nogometu**, ki se je dogajalo junija 2006. A ta medijski spektakel je bil bolj zanimiv za Poljake, saj se je njihovo moštvo uvrstilo na prvenstvo, Slovenci in Litavci pa ne.

Tako kot je v večini evropskih držav nogomet prva najpomembnejša postranska zadeva, je to v **Litvi košarka**. V tem času so se odvijala tekmovanja Evrolige v 6. kolu. Litavski Žalgiris je premagal Strasbourg z 72:63. Žal so to tudi edini preispevki v Delu, ki omenjajo Litvo.

Naše nacionalne teme:

Prešernove nagrade: Priznanje je prejel pesnik, romanopisec, esejist, publicist in prevajalec Milan Dekleva in režiser Karpo Godina. Podobne nagrade za kulturne dosežke so v tem času podeljevali tudi v Litvi.

Dodatno zdravstveno zavarovanje: December je bil mesec, ko so se zavarovanci ponovno odločali pri kateri zavarovalnici bodo zavarovani. Pri 1,4 milijona zavarovancev so zavarovalnice razvnele pravi boj za čim večje število zavarovancev.

Menjave v gospodarstvu in politiki: S prihodom Janše na mesto predsednika vlade se je vnel tudi boj za vodilna mestav največjih gospodarskih družbah, katerih solastnik je država. Najbolj je odmevala odstranitev generalnega direktorja Merkatorja, gospoda Jankoviča, ki je preblizu liberalnim politikom. Začela so se tudi resna pogajanja s kandidatom za ministra za reforme, gospodom Damjanom.

Možnosti šolanja, zaposlovanja in potovanj v Evropski uniji

Šolsko leto 2006/07

V se tri države, smo hkrati postale članice evropske unije, zato smo si zastavili vprašanje, kaj smo s tem pridobili? Najbolj nas je zanimalo, kakšne prednosti prinaša vstop v unijo, za prihodnost naše mladine.

S partnerji smo se dogovorili, da vsak prouči del delovanja EU in si nato ugotovitve izmenjamo. Proučevali smo:

- nastanek in razvoj,
- simbole in uradne jezike,
- monetarni sistem,
- možnosti šolanja in zaposlovanja
- prednosti potovanj.

Da bi kar najbolje spoznali delovanje EU smo vsak v svoji bližini obiskali centre Evrope. Mi smo obiskali Center Evrope na Dalmatinova 4 v Ljubljani, Poljaki center v Krakovu, Litavci pa ga imajo v svoji prestolnici. Vsaka šola je bila zadolžena za določeno področje. Litavci za zaposlovanje, Poljaki za področje šolanja, možnosti potovanj pa smo proučevali mi. Na omenjene teme smo razpravljali preko videokonference. Za njeno tehnično

**Razpravljali smo
preko
videokonference**

plat je poskrbela računalničarka Janja Gorjanc v sodelovanju z Arnesom. Uporabljali smo večtočkovni videokonferenčni sistem, ki omogoča istočasno povezane tri oddaljene lokacije. Za to je potrebna je centralna enota, videokonferenčni strežnik - MCU (multi-point control unit) in programa vPointHD in Microsoft NetMeeting.

V tej dvorani nam je predstavnica Centra Evropa posredovala kopico informacij o možnostih zaposlovanja in šolanja v Evropski uniji

Možnosti zaposlovanja v EU

Številčnejša in boljša delovna mesta ter enake možnosti sta gesli evropske politike zaposlovanja in socialne politike. Unija stremi k temu, da bi bil vsak posameznik ustrezno opremljen za prilagajanje spremembam v gospodarstvu, temelječem na znanju. Zaposlovanje in socialna politika sta tudi bistveni sestavni del "lizbonske strategije", tj. političnega okvira EU za gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest.

Prost pretok oseb je poleg prostega pretoka blaga, kapitala in storitev ena temeljnih svoboščin notranjega trga EU. Pravica do prostega gibanja znotraj EU zadeva delavce, študente, upokoјence in nasploh na vse državljane EU ter njihove družinske člane (ne glede na državljanstvo). Vendar je za področje prostega gibanja delavcev uvedeno 7-letno prehodno obdobje med Slovenijo in 15 starimi članicami EU, medtem ko med državami, ki so vstopile v EU leta 2004, velja prost pretok oseb, vključujoč prost pretok delovne sile.

Dostop državljanov novih članic na evropski trg delovne sile je zelo izenačen s položajem slovenskih državljanov.

Slovenski državljani imajo tako prost dostop do trga dela in lahko pod enakopravnimi pogoji kandidirajo za prosta delovna mesta v državah članicah Evropske unije, ki so se pridružile Uniji s 1. majem 2004, to so Ciper, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska in Slovaška, med ostalimi članicami Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora (EGP) pa v Grčiji, Finski, Irski, Islandiji, Italiji, Portugalski, Španiji, Švedski in Veliki Britaniji. Od začetka leta 2007, ko sta se državi pridružili Skupnosti, pa tudi v Romuniji in Bolgariji. Za zaposlitev v omenjenih državah slovenski državljani ne potrebujejo delovnega dovoljenja.

Slovenski državljani nimajo prostega dostopa do trga dela v državah članicah EU in EGP, ki uveljavljajo tako imenovano prehodno obdobje na področju prostega pretoka delavcev, in sicer v: Avstriji, Nemčiji, Franciji, Belgiji, na Nizozemskem, v Luksemburgu, Liechtensteinu, na Danskem in Norveškem. Ker te države še niso odprle trga dela za nove državljane EU, je za zaposlitev v teh državah praviloma potrebno pridobiti delovno dovoljenje, skladno z nacionalno zakonodajo posamezne države. Pri tem gre poudariti, da je delovno dovoljenje lažje pridobiti za zaposlitve v poklicih oziroma sektorjih, kjer določenega kadra primanjkuje.

Pred zaposlitvijo v državah članicah EU in EGP je priporočljivo pridobiti vse potrebne informacije o zaposlitvenih postopkih v posamezni državi. Informacije so dostopne na

spletnih straneh EURES (European Employment Service), ki združuje omrežje javnih služb za zaposlovanje, posreduje informacije o možnostih za zaposlovanje v drugih državah članicah in iskalcem zaposlitve pojasnjuje, kaj potrebujejo za vstop na trg dela. Na njihovih spletnih straneh so objavljena prosta delovna mesta delodajalcev, ki iščejo kandidate z območja ene ali več držav EU, ter življenjepisi iskalcev zaposlitve.

Zaposlovanje v evropski administraciji Novim državljanom EU je namenjeno določeno število delovnih mest v institucijah EU, ki jih razpisuje Urad za izbiro osebja evropskih skupnosti (ESPO). Vsakokratni razpis je objavljen na spletnih straneh omenjenega urada. Za delo v ustanovah in misijah EU je treba opraviti poseben preizkus znanja.

Opravljanje storitev Na področju prostega pretoka storitev načeloma ni prehodnega obdobja. To pomeni, da lahko slovenska podjetja v državah članicah EU in EGP opravljajo storitve s svojimi napotenimi delavci. Izjemi sta Nemčija in Avstrija, ki sta na nekaterih področjih že leta 2004 uveljavili prehodno obdobje.

Med Slovenijo in novimi državami članicami EU, torej tudi med Litvo in Poljsko je v veljavi prosto gibanje delavcev. Prosto gibanje delavcev pomeni, da se za zaposlovanje v novih državah članicah EU uporablja zakonodaja EU in slovenski državljani za zaposlitev v novih državah članicah EU ne potrebujejo delovnega dovoljenja. Vsaka država lahko izdaja delovna dovoljenja zgolj za statistične namene, ki pa ne pomenijo pogoja za dostop na njihov trg dela.

Zanimivo je vedeti, koliko litavskih in poljskih državljanov je na delu v Sloveniji. Po podatkih Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP) je zlasti število Poljakov, po vstopu v EU območje, izjemno naraslo. Znano je, da si jih je kar nekaj milijonov poiskalo delo v drugih članicah EU. Po mnenju predstavnika poljske ambasade v Ljubljani, jih je v Sloveniji še veliko neprijavljenih. Ocenjujejo, da je v Sloveniji vseh Poljakov okoli tisoč.

Stanje	Število zaposlenih v Sloveniji	
	<i>Litavci</i>	<i>Poljaki</i>
31.12.1999	6	16
31.12.2000	3	10
31.12.2001	5	13
31.12.2002	5	21
31.12.2003	8	19
31.12.2004	12	104
31.12.2005	34	188
31.10.2006	38	307

Možnosti šolanja v EU

Eden od temeljnih ciljev Evropske unije je prispevati k razvoju kvalitetnega izobraževanja v evropskem prostoru, in sicer s spodbujanjem sodelovanja v izobraževanju, poklicnem usposabljanju in v programih za mladino med državami članicami (ter Islandijo, Norveško in Liechtensteinom) in s podpiranjem ter dopolnjevanjem njihovih aktivnosti, tj. financiranjem skupnih dejavnosti, ki presegajo državne okvire.

Unija sicer ne določa izobraževalne politike svojih držav članic, temveč v celoti spoštuje pristojnost držav članic za učne vsebine in organizacijo izobraževalnih sistemov ter njihovo kulturno in jezikovno različnost. Tako na področju izobraževanja doslej ni prišlo do poenotenja zakonov in predpisov držav članic povezave, saj Unija zgolj dopolnjuje programe nacionalnih dejavnosti, ki presegajo državne okvire. Glede na dejstvo, da izobraževalne dejavnosti EU niso usmerjene k formalnemu poenotenju izobraževalnih sistemov, se tudi v Sloveniji izobraževalni sistem in z njim pravice šolarjev in študentov zaradi članstva države v Uniji niso spremenili.

Na ravni Evropske unije se izvajajo najrazličnejši izobraževalni programi, namenjeni izobraževanju, usposabljanju in spodbujanju sodelovanja, tako posameznikov kot izobraževalnih in drugih institucij. Sodelovanje med članicami poteka zlasti v okviru treh programov: Socrates, Leonardo da Vinci in Erasmus. Omenjeni programi ponujajo široko paleto možnosti: sodelovanje med izobraževalnimi institucijami, izmenjave učiteljev, učencev, dijakov, študentov, prostovoljcev in mladih, izobraževanje odraslih, jezikovno izobraževanje itd.

Možnosti za osnovnošolce in srednješolce ponuja program COMENIUS:

- Sodelovanje v mednarodnih šolskih projektih in udeležba na projektnih sestankih. Tudi v našem projektu sta se vsakega projektnega sestanka v tujini udeležila po dva učenca iz gostujočih držav.
- Sodelovanje v Comenius jezikovnih projektih. Pri teh EU financira stroške potovanja za celo skupino učencev, ki 2 tedna bivajo pri sovrstnikih doma, hodijo k pouku na njihovo šolo, se lahko učijo njihovega jezika, večinoma pa uporabljajo angleščino ali nemščino kot komunikacijski jezik. Pred izvedbo izmenjave dijakov lahko šola izvede tudi tečaj npr. finskega jezika, če je to izmenjava s finko.

Za poklicno in strokovno izobraževanje mednarodno sodelovanje in izmenjave omogoča program LEONARDO DA VINCI, ki ponuja podobne možnosti kot Comenius za splošno izobraževanje.

Študentom je namenjen predvsem program ERAZMUS, ki omogoča izmenjavo študentov za en ali v bodoče tudi 2 semestra (štipendija pokriva šolnino in delno stroške bivanja v tujini). Vsako leto še število študentov, ki gredo v tujino s pomočjo programa Erasmus bistveno poveča. V letu 2005/06 jih je bilo skupno okoli 144 000; od tega Slovencev 378, Litvancev 388, Poljakov pa kar 2332. V Sloveniji je študentov - tujih državljanov 1390, od tega 5 Poljakov, za morebitne Litavce nimamo podatkov, ker v Sloveniji ni njihove ambasade ali konzularnega predstavništva.

S članstvom v EU so se slovenskim državljanom povečale možnosti za študij v državah članicah, saj se lahko državljan ene države članice EU v drugih državah članicah izobražujejo pod enakimi pogoji kot njeni državljan. To pomeni, da lahko slovenski študentje študirajo na kateri koli univerzi v EU, če izpolnijo vpisne pogoje. Seveda velja tudi obratno: državljan

drugih članic EU imajo enake možnosti za študij na slovenskih univerzah, kot jih imajo slovenski. Slovenski študenti v drugih državah članicah plačujejo enako šolnino, kot jo plačujejo domači študenti. Pogoje za pridobitev štipendij in bivanje v študentskih domovih določa vsaka država ali visokošolska institucija zase. Več informacij o možnostih izobraževanja v evropskem prostoru je dosegljivih na spletišču Evropske komisije za izobraževanje in kulturo PLOTEUS.

Diplome in spričevala niso samodejno priznani v vseh državah članicah EU, saj Unija nima skupnih določil glede priznavanja diplom. Vsaka država članica postopke priznavanja diplom in spričeval ureja po svoji notranji zakonodaji in na podlagi dvostranskih sporazumov med državami.

Za slovenski izobraževalni sistem je pomemben tudi podpis deklaracije o Evropskem visokošolskem prostoru v Bologni junija 1999, ki jo je doslej podpisalo že več kot 40 evropskih držav. Deklaracija stremi k zmanjševanju razlik med izobraževalnimi sistemi držav podpisnic, in sicer preko akcijskega načrta, ki temelji na spodbujanju mobilnosti in zaposljivosti študentov ter cilju povečanja mednarodne konkurenčnosti evropskega višjega izobraževanja.

Možnosti potovanj v EU

Potovanje združenih z mednarodnimi izmenjavami, preko že omenjenih projektov je seveda vse premalo, da bi zadostila mladostniškim željam po spoznavanju tujih dežel, njihove kulture in ljudi. Ker so potovanja povezana s precejšnjimi stroški, vsi potujemo manj kot bi želeli. V zadnjih letih je pa je prisotnost nizko cenovnih letalskih prevoznikov razmere nekoliko spremenila. Pravzaprav je prav ustanovitev EU, s svojim prostim pretokom storitev, delno omogočila znižanje stroškov poslovanja znotraj unije in pocenila prevoze. K sreči Ryanair in Easyjet letita v vseh naših partnerskih državah, tako da smo njihove usluge delno koristili, tudi za udeležbo na projektnih sestankih

Mladim so pri potovanjih v pomoč tudi številne mednarodne kartice, ki lastniku omogočajo popuste pri prenočiščih, prevozih ali vstopninah. Najbolj razširjene so:

- IYTIC kartica ki je namenjena mladim do šestindvajsetega leta, ki niso študenti. Nudi popuste pri ogledu muzejev, nacionalnih parkov, zabavišč in v trgovinah, hostlih in predvsem pri transportu (cenejše letalske karte). Kartica letno stane 7.1€, za njen nakup pa posameznik potrebuje le sliko in veljaven osebni dokument.
- ISIC kartica nudi podobne ugodnosti, le da je namenjena študentom starejšemu od 12-let. Vse ugodnosti so enake kot pri IYTIC kartici, tudi pridobitev je enaka, le da namesto osebnega dokumenta potrebuješ potrdilo o vpisu. Cena je prav tako 7.1€, razlika pa je, da velja do konca koledarskega leta, v katerem je bila kupljena.
- Kartice, ki omogočajo cenejši prevoz na železnici sta B.I.J. in Railplus za mlade do 26 leta starosti in omogočajo 25% in več popust na mednarodnih progah določenih železniških prevoznikov.

- EURO<26 je namenjena je vsem mladim do 26. leta - ne glede na status! Po Evropi jo uporablja že okoli 4 milijone mladih. Tako zelo razširjenaje, ker nudi celo vrsto ugodnosti, tudi v restavracija, športnih prireditvah in celo v nekaterih trgovinah.
- Izkaznica Hostelling International je namenjena vsem popotnikom, ki želijo privarčevati nekaj denarja pri ceni prenočišč v hostlih, ki so včlanjeni v zvezo hostlov Hostelling International. Za pridobitev te izkaznice ni starostne omejitve. Razlika je le v ceni za posamezno starostno razdobje.
- Hostli so med mladimi zelo priljubljena vrsta prenočišč. So namreč bistveno cenejši, kot hoteli. Večinoma hostli sprejemajo goste, ne glede na starost, spet drugi imajo starostno omejitev, ki večinoma velja za namestitev v dormitorijih (neke vrste skupnih ležiščih). Pogosto so sobe bolj skromno opremljene, brez TV in večinoma brez lastne kopalnice. Tudi postiljati si moramo sami. Praviloma pa ima vsak hostel priročno kuhinjo, kjer si gost po želji pripravi kosilo ali večerjo. Zadnja leta imajo mnogi hostli tudi dostop do interneta za goste. Pogosto popotniki segajo po raznih potovalnih informacijah v brošurah Lonely planet. To je prav gotovo več kot le založnik, saj producirajo tudi izjemno priznane dokumentarne filme o raznih deželah, vsako leto pa tudi objavijo deset najboljših hostlov na svetu. Med njimi sta bila leta 2006 ljubljanski Hostel celica in Oki Doki v Varšavi. Za oba je značilno, da so vse sobe različne, saj so notranjo opremo izdelali različni mladi umetniki. Sobe nosijo posebna imena in niso oštevilčene. Organizirajo tudi različne glasbene in druge kulturne prireditve.

Na obisku v Hostlu Celica. Tam so nam povedali, da imajo sobe ves čas polno zasedene. K temu delno prispeva tudi zgodovina zgradbe, saj so bili v njej zapori vse od časov Avstro ogrske pa do osamosvojitve Slovenije. In ni veliko hostlov, v katerih bi bil v preteklosti zaprt celo trenutni predsednik vlade.

Mednarodni tabor Czorstyn

Nadgradnja našega projekta

Včakanju na odobritev projekta Comenius spomladi 2004, je poljska kolegica Iwona Musiał predlagala organizacijo mednarodnega tabora v Czorstynu na Poljskem. Sprva se mi je ta ideja ni zdela uresničljiva, pa tudi mikala me ni preveč. Porajalo se mi je vse preveč dvomov in strahov. Tudi odgovornost za trideset naših učencev v tujini me je plašila. Na koncu se je izteklo tako, da smo v septembru s kolegicama Žano Bečić in Martino Pavlič, profesoricama angleškega jezika, pospremile skupino tridesetih učencev na tabor.

Že samo prelepo okolje narodnega parka Czorstyn, v katerem smo aktivno preživeli 10 dni, je prispevalo k sproščenemu in ustvarjalnemu vzdušje tabora. Bivali smo v prijetnem gostišču, v mirni vasici ob letoviškem jezeru sredi prostranih pašnikov. Lastniki gostišča so se potrudili z izjemno ponudbo domače poljske kuhinje. V celoti so se prilagodili našim željam in potrebam, saj smo v celoti zasedli hotel.

Dnevi so bili zapolnjeni s številnimi dejavnostmi kot so jezikovne delavnice, mednarodne tekme v odbojki na mivki in v nogometu, nepozabne ekskurzije. Obiskali smo rudnik soli Wielizka, ki ga po svoji veličastnosti in urejenosti lahko primerjamo z obiskom naše postojnske jame. Prevzelo nas je mesto Krakov s kraljevim gradom in katedralo. Obiskali smo sejem Nowy Targ, kjer na stojnicah prodajajo vse mogoče, od hrane do oblačil in ni ga bilo junaka, ki bi odšel praznih rok. Smučarski center Zakopane je zelo urejeno, skoraj pravljичno mesto, kjer nas je septembrski sneg prisilil v nakup tradicionalnih kap, šalov in

KAJ SMO DOSEGLI

Učenci so postali bolj

komunikativni,

spoštljivi do drugačnih,

bolj odprtega duha,

spletna so se nova

prijateljstva.

rokavic, učiteljice pa v degustacijo poljskega kuhanega vina. Popolnoma drugačen pa je bil obisk Auschwitz, kjer je bilo med drugo svetovno vojno koncentracijsko taborišče, kjer je bilo zaprtih nad milijon tristo tisoč ljudi in večina usmrčenih. Bili smo pretreseni in besni, ker proti temu nič ne moremo. Le pomnimo lahko.

Vozili smo se s splavi po reki Dunajec in sankali po travnatih pobočjih. Obiskali smo tudi bližnjo planšarijo in si ogledali, kako nastaja znameniti poljski sir – oscypek. Odločilnega pomena za dobro vzdušje in prijetne večere je bila velika konferenčna soba v našem hotelu. Imela je brezplačen biljard, mini kuhinjo in radio. Tu so se vsak večer odvijali disco, karaoke, turnirji v biljardu in nešteto

klepetov ob čaju. Vrhunec srečanja pa je bil zadnji sklepni večer, poslovilna slovesnost. Vsaka skupina se je predstavila s kratkim programom. Mi smo naše nove prijatelje tudi obdarovali s skromnimi darili, ki sta jih sponzorirali vlada Slovenije s promocijskim materialom in tovarna Gorenjka s čokoladami.

Učenci so bili v sobah, na avtobusu, pri obrokih in v vseh delavnicah narodnostno mešano razporejeni. Vsaka učiteljica je bila tako vedno enakovredno na razpolago svojim in drugim učencem. Teh deset dni smo bivali kot ena sama velika družina. Takšno življenje jih je nenehno vzpodbujalo h komunikaciji. Za učitelja tujega jezika je najbolj razveselilo dejstvo, da so se tudi učenci, ki so šibkejši v znanju angleščine sprostili in se uspešno sporazumevali s tujimi vrstniki. Prav vsi naši učenci pa so se naučili tudi nekaj poljskih besed in pesmi, Poljaki pa naših. Tudi pri učencih, ki so v šoli izstopali po tem, da so bili bolj vase zaprti in nedostopni, smo opazili presenetljivo preobrazbo. Postali so bolj samozavestni, komunikativni, bolj odprti in dovzetni za drugačnosti.

Mnogim slovenskim učencem je bil tabor na Poljskem tudi prvo pravo potovanje v tujino. Iz anket, ki so jih izpolnili po vrnitvi je razvidno, da so se na taboru veliko zanimivega naučili (poglobili so znanja iz geografije, zgodovine, angleščine). Poleg pridobitev jezikovnih znanj in spretnosti, pa je bivanje na taboru izjemno prispevalo k osebnostni ravni. Postali so veliko bolj sprejemljivi za drugačnosti, bolj odprtega duha. Spletlo se je veliko novih prijateljstev, tako med učenci kot tudi med učitelji. Doživeli smo veliko nepozabnih in neprecenljivih trenutkov

Po izjemnem uspehu prvega tabora smo se odločili septembra 2006 tabor ponoviti. Navdušenje je bilo enako veliko kot prvič, zato si želimo da bi tabor postal tradicionalen.

Prijetno druženje na taboru

Kako so tabor doživljali učenci

Bolje, kot sem jo doživela, Poljske ne bi mogla doživeti. Če imaš »s sabo« cel avtobus prijateljev, je vse že avtomatično sama zabava, ko pa te v gostišču čaka še cel avtobus prijateljev iz Poljske ...

Dobrodošli na TABORU NA POLJSKEM.

Bivali smo v gostišču Pod smrekami v Chorzstynu. In Chorzstyn je prava pravljica vas. Lesene pobarvane hiše, zeleni travniki, jezero, v ozadju Visoke Tatry in tudi krave. Popolna reklama za milko.

Gostišče Pod smrekami je bila srednjevelika, zelena lesena hiša, obdana s smrekami (le od kje jim ime???). Prijetne sobe, soba za biljard in vhodna veža oz. salon ter jedilnica nedaleč stran. Ostal bi za vedno.

Naši prvi izleti so potekali v okolici Chorzstyna. Izlet z ladjico do bližnjega gradu, pohodi, obisk planšarije, raziskovanje ponudbe vaške trgovine Trgovina. Za trenutek se ustavimo tukaj. Poljski standard je nižji od našega, to vemo. Poljska je cenejša, to vemo. Na Poljskem dobiš snickers za približno 60 tolarjev. To pa je nekaj novega! Ugodno ponudbo pa je seveda potrebno čim boljše izkoristiti in zato so bili naši nahrbtniki vedno polni snickersov, marsov in ostalih rjavih konzervansov.

Zakopane. Małys, seveda. In skakalnice. Poljski ponos. Najprej smo se peljali z gondolo na hrib, odkoder imaš krasen razgled na Zakopane. Stojnice s spominki, turisti ... Ampak, kar je najbolj navdušilo mene, se je dogajalo v dolini. Prosti čas! Hrana. Najprej. Po priporočilu učiteljic sva si s Tadejo privoščili vafle. Vafelj, smetana in preliv po želji. Nato sva jo mahnili po ulici, obiskali turistične in metalske trgovine, šli na še en vafelj, šli še na placek (spet poljsko, spet dobro), kupili deset zavojev robcev (loteval se naju je prehlad, seveda pa je vedno potrebno imeti zalogo), sedeli na stopnicah in opazovali mesto ...

Prosti čas (oh ja). Večeri »pod smrekami« so bili vedno zabavni. Večinoma smo peli (no, temu bi lahko rekli tudi neuglašeno dretje). Počeli pa smo še mnogo drugih stvari. Ena izmed naših najljubših aktivnosti je bilo »čajčkanje«. Obred je potekal takole: Iz sobe za biljard smo v zgornje sobe najprej pretihotapili čaj, skodelice in kilo sladkorja. Soba se je kmalu napolnila in debata je bila v polnem zagonu. Vse lepo in prav, a zlobne sile so se morale vplesti. Nekaj »nestrpnih« se je začelo pritoževati nad neredi v sobah (pitje čaja je lahko prav divje opravilo) in učiteljice so nam ta obred prepovedale. Odločili smo se za »udaren štrajk«, ki se na koncu ni izkazal za udarnega, saj nismo bili najbolj zagreti (in pogumni). S »čajčkanji« smo seveda nadaljevali. Ne več tako pogosto in na skrivaj. Seveda so nas dobili, pa kaj. Lahko nam vzamejo »čajčkanje«, ne morejo pa nam vzeti spominov.

Naslednji dan, Krakov. Formalnosti: katedrala, kjer je nekoč maševal tudi papež Janez Pavel II, obisk židovske četrti. Ko smo prišli v center, smo se razkropili (prosti čas). S Tadejo sva si najprej pogledali pokrito tržnico. Krama, spominki, šara, suvenirji. Nato sva šli po ulici ... Ko sva turistično razpoloženi »vandrali«, naju nenadoma ustavi mlada študentka, vsa dobre volje, se predstavi, naju vpraša za ime (kakor da jo zanima), nato pa nama pred nos pomoli »nov francoski parfum«. Povohava ga in vpraša naju, če nama je všeč. Rečeva ja (misli va ne). Pove nama, da stane približno 120 zlotov in naju vpraša za mnenje. Rečeva, da je predrag. Ko misli va, da sva sedaj »svobodni«, se mladenka zadere: »Congratulations (čestitamo)! Sta eni izmed srečnih 60 ljudi, ki danes prejmejo ta parfum.« In nama ga potisne v roke. Ko se že srečni zahvaljujeva, pa reče, da je parfum 60 zlotov. Nasmeh zbledi. Parfum ji lepo dava

nazaj, ko se spet zadere: »Congratulations! Danes vama ga dam za 40 zlotov,« in ga nama spet porine v roke. Za smrdljiv parfum je tudi 40 zlotov preveč. Ne, hvala. Zanimivo, da so naju nasmejane študentke ustavile vsaj še trikrat. Z istim namenom.

Rudnik Wieliczka si bomo bolj kot po »jamah« zapomnili po misicah (na Poljskem je tiste dni potekalo tekmovanje za mis sveta). Po mrzlem rudniku in nizkih hodnikih so se sprehajale v visokih petah in večernih oblekah. Zaradi njih smo morali namesto turističnega uporabiti delavsko dvigalo (ki je bilo veliko bolj zabavno, majhno, hrupno in temno od tistega, namenjenega obiskovalcem). Seveda pa ne smem pozabiti na velike reklamne plakate za Postojnske in Škocjanske jame pri izhodu (ki smo jih potem vsi slikali še bolj kot same jame doma). Zunaj na terasi pa je sedel nov šopek misic, ki so se z narejenimi nasmeški nasmihale fotografom in sejale mir.

Poljska pa le ni bila samo zabava, temveč tudi izobraževanje in soočanje s kruto preteklostjo. Tako je bilo v Auschwitzu. Koncentracijsko taborišče, v katerem je življenje izgubilo več milijonov nedolžnih židov, samo zato, ker so bili »napačne vere«. Biti na kraju, kjer so se dogajali ti pomori, je bilo za vsakega izmed nas pretresljivo soočenje z grozotami 2. svetovne vojne. Sprehajanje med kopico človeških las, predmeti, ki so jih ljudje prinesli v upanju na boljše življenje, te ne pusti ravnodušnega. Nekaj, kar bi moral videti vsak.

Naš zadnji dan na Poljskem, in na sporedu je bil obisk Novega Targa. Meka za ljubitelje »bolj-slabe-robe«. Ogromno ljudi, ogromno stojnic. Oblačila, stare igrače, prti, zavese, maturantske obleke, ponarejeni parfumi (Lacoste – Lacrosse), tudi živalska čreva za izdelovalce klobas so se našla ... Prava norišnica.

Najlepše pa je bilo zvečer. Poslovilna zabava. Poljaki so pripravili dva skeča in pevski nastop. Naše barve je zastopala Tadeja, ki je zapela, zaigrali pa smo tudi dva skeča (ki smo ju začeli sestavljati šele na Poljskem – brzina je vrlina). Potem pa je sledilo slikanje. Vsak z vsakim, malo morje skupinskih fotografij (od mojih 400 fotografij, jih je 100 iz poslovilne zabave). Objemi, izmenjave naslovov, najbolj žalostni so jokali.

Trenutek slovesa zgodaj zjutraj. In vsi bi še ostali! Bilo je boljše od vseh »šol v naravi«, ekskurzij, zaključnih izletov ... Domov smo prinesli spominke, novo besedišče (poljske kletvice), prepolne kovčke, naučili smo se pesem v poljščini in najpomembnejše. Spomine.

Petra Ajdovec, v šolskem letu 2006/07 učenka 9.c

AUSCHWITZ

Kdo smo? Vprašam vas, kdo smo?

Kdo smo, da si dovolimo poseči v človekovo življenje?
Kdo smo, da odločamo o življenju druge osebe?
Navidez lahka vprašanja, a če se vprašamo ... Znamo odgovoriti?

Ko smo septembra z ostalimi sošolci odšli na Poljsko, sem imela drugačne predstave o tem. Že v šoli so nas učili, da je vojna slaba, da je Hitler slab, da je orožje slabo, da je vojna v Iraku slaba. Ampak ko to enkrat vidiš na lastne oči, ne preko fotografij, ampak na pravih primerih, se ti mnenje NE spremeni, ampak ... Če govorim iz osebne izkušnje ... Vojno, Hitlerja, orožje sem začela sovražiti. Zaničevati.

Ko smo bili na Poljskem, smo si odšli pogledat še Auschwitz-Birkenau. Za vse tiste, ki ne veste, kaj je to – to sta bila vojna taborišča na Poljskem med drugo svetovno vojno. Tam je bilo pobitih več kot milijon ljudi. Sedaj sta spremenjena v muzej. Ko smo vstopili v Auschwitz, nas je že primitivni napis nad vstopnimi vrati pozdravil, rekoč: »DELO OSVOBAJA.« Bili smo tako rekoč proti koncu poletja, pa je še vseeno pihljal dokaj močan veter. Ne morem, ne, NIHČE si ne more predstavljati tesnobe družin, ki so v tistem času prispele tja. Moški posebej, ženske posebej, otroci posebej. Ločili so jih. 70 % ljudi ni bilo sposobnih za delo – starejši in otroci – zato so jih že na začetku odpeljali v plinske celice pod pretvezo, da jih peljejo pod tuš. Samo 30 % se jih je nastanilo v barake.

Vprašam vas, kdo smo?

Mrzle zime, ljudje - ki so šteli manj od živali, ki praktično niso bili ljudje, bili so samo številka – pa so bili oblečeni samo v laneno oblačilo. Griža, tifus, pomanjkanje hrane, tesnoba, vsak dan na tisoče mrtvih ...

Kar je ostalo od muzeja, so vitrine, polne las. So vitrine, polne čevljev. So vitrine otroških copatkov. So vitrine, polne očal. So vitrine, polne stvari, ki so nekoč imele lastnika in ki so nekoč nekemu veliko pomenile.

Kdo smo?!

Ko smo vstopili v Birkenau, so nas »pozdravile« tračnice vlaku. Po njih so med 2. sv. vojno dnevno (!) pripeljali na tisoče ljudi. Lesene barake. Desno barake za ženske. Levo barake za moške. V eni baraki več kot štiristo ljudi. Toaletni prostori – vsaka oseba je imela »pravico« do uporabe toalete do 2 minuti dnevno. Starejše osebe večinoma sploh niso prišle do starnišč. V prvem letu obratovanja tega taborišča tam ni bilo tekoče vode. Mraz, lakota, brez vode. Poleg tega dvanajst ur dnevno delo, za »obrok« pa koprivov čaj. Strahotna poniževanja paznikov. Po 12-urnem delu marširanje po glasbi zaporniškega orkestra. Celice za izstradanje. Temnice. Drogovi za obešanje. Vsakodnevno streljanje zapornikov. Grozljivka.

Vprašam vas, kdo smo?!

Smo res izprijene, gnusne, bolne, nore zveri?

Pomislite. Kdo smo?

Tadeja Tomlje, v šolskem letu 2006/07 učenka 9.a

Projektni sestanki

Vsako leto se s partnerji srečamo dvakrat. Organizatorice projektnih sestankov se menjamo: šola iz Vilniusa, Jaworzno in Šenčurja. Vsaka šola je do sedaj organizirala po dve srečanja, Poljska pa poleg dveh projektnih sestankov še pripravljalnega. Vsakega srečanja se udeležita tudi po dva učenca iz vsake šole. Učenci so bivali na domovih svojih vrstnikov. Ta srečanja pa niso samo delovne narave. Nihče ne more ostati ravnodušen ob naravnih lepotah katerekoli dežele; ob zgradbah, ki pričajo o bogati kulturni dediščini, o pretresljivih zgodovinskih dogodkih; ali pa slastnih narodnih jedeh. Po treh leti druženja smo skoraj posali strokovnjaki za poljsko in litvansko kulinariko, naučili smo se tudi nekaj njihovih besed in pesmi. Poleg tega pa so ta naša srečanja že davno prerasla zgolj poklicne in projektne obveznosti, povezala so se z našimi privatnimi življenji in prerasla v prava prijateljstva.

PROJEKTNİ SESTAKI

Delo na projektni vsebini

Prijateljsko druženje

Spoznavanje naravne in

kulturne dediščine

Na jesenskih projektnih sestankih smo se dogovorili o vsebini, metodah, rokih in načinu dela v tekočem šolskem letu (oktobra 2004 smo zasnovali anketni vprašalni, leta 2005 smo se dogovorili za dvotedensko spremljanje tiskanih medijev, jeseni 2006 pa o pripravah na video konferenco na temo prednosti po vstopu v EU). Izvajanje aktivnosti smo med letom usklajevali in spremljali preko interneta. Na pomladnem srečanju smo povzeli rezultate celoletnih aktivnosti, oblikovali rezultate in zaključke. Ob koncu vsakega šolskega leta pa je sledilo še administrativno delo; vsebinsko in finančno poročilo.

*Udeleženke projektnega sestanka
na delu v stari židovski četrti v
Krakovu, oktober 2005*

Neringa na Baltiku, Litva, april 2005

V naši športni dvorani v Šenčurju je tedaj potekalo državno lokostrelsko tekmovanje, ki smo si ga z gosti ogledali, marec 2006

Gostovanja prijateljev smo izkoristili tudi za promocijo naše Slovenije. Obiskali smo Podčetrtek, kjer smo si ogledali samostan Olimlje in muzej na prostem v Rogatcu. Brez našega turističnega bisera Bleda in prestolnice Ljubljane seveda tudi ni šlo. Naša nacionalna slaščica je bila partnerskim prijateljem silno všeč že na prvem obisku v Šenčurju, zato smo jim pripravili posebno doživetje in presenečenje - peko potice. Pod vodstvom gospe Krišljeve so se naše obiskovalke naučile peči potico. Za konec srečanja smo jim izročili še potičnice in preizkušene recepte. Razšli smo se z obljubo, da nas bodo na naslednjem projektnem sestanku v Vilniusu oni presenetili s potico. In res. Tako v Vilniusu, kot kasneje v Jaworzneu so nas postregli z doma pečeno slovensko potico. Dobro smo jih naučili.

Učenka Petra Ajdovec o svojem doživljanju projektnega sestanka:

Potovati brez staršev je zagotovo zanimivo doživetje. Potovati brez staršev nekam, kjer bo tvoj edini vir sporazumevanja angleščina, pa vse skupaj še dodatno popestri. Po tem, ko sem marca letos gostila Akvile, učenko iz Vilnusa, sem bila sedaj jaz na vrsti, skupaj z »sotrpinko« Tejo, za obisk.

Čeprav Šenčur ni nikakršna »zahojena« vas, je še vseeno dovolj majhen in umirjen, da je včasih tudi malo dolgočasen. In potem je povsem drugačen občutek priti v veliko mesto, kjer se vedno kaj dogaja. Akvile in njena družina živijo v velikem stanovanju na vrhu velike meščanske zgradbe, blizu starega dela mesta. Dodelili so mi sobo na podstrešju z veliko posteljo in strešnim oknom točno nad posteljo. In tako sem vsak večer, preden sem zaspala, opazovala (redke) zvezde, zjutraj pa me je zbudilo oblačno nebo.

Nedeljski zajtrk z družino je bil... zanimiv. Jedli smo dokaj neokusen črn kruh (baje tipičen litavski), salamo, sir in piščanca (???). Potrebno se je bilo tudi pogovarjati z Akvilinimi starši. O vremenu, seveda. No, tudi začetna zadržanost je z dnevi splahnela. Pred mano pa je bil cel teden Vilnusa ... Začele smo precej mednarodno. V mestu je tiste dni potekal otroški filmski festival. Akvile in Gabriela (Tejina gostiteljica) sta naju s Tejo peljali gledat film. Švedski. Igralci so govorili švedsko, zadaj je neka gospa brala v litavščini, na platnu pa so bili tudi angleški podnapisi. Vse v redu, le trenutka nezbranosti si nisi smel privoščiti.

Šola, ki smo si jo ogledale naslednji dan, je ogromna. Ima približno pet nadstropij in že na zunaj ne izgleda precej privlačna. Hodniki so precej podobni zdravstvenemu domu: dolgi, temni, pa še smrdi po bencinu ... In potem so tu še tipični »zdravstveni« stoli in klopce ter lesene »klopce«, ki spominjajo na korita za živino. Kljub temu so učilnice svetle, delujejo pa toplo in prijazno. Bila sem na sestanku šolskega parlamenta, kjer je bilo približno trideset predstavnic ženskega spola in dva izgubljena »fantička« (država v bodoče zagotovo ne bo imela težav z nadvlado moških v parlamentu). Razred je deloval sproščeno in kljub temu, da nisem razumela, o čem so se pogovarjali, je bilo čutiti skupinski duh in pripravljenost za delo.

Za kosilo sva z Akvile jedli palačinke. Ampak ne tistih z marmelado ali čokoladnim namazom, ki jih jemo doma. Tiste s sirom, piščancem in kečapom (sliši se ogabno, vendar so odlične). Jedli sva v lokalu, specializiranim za palačinke, kjer si jih lahko naročil z nešteto vrstami sadja, namazov, slane, sladke, tudi z marmelado ... Trenutek, ko se lahko skrije tudi mamina kuhinja.

Torek je bil nakupovalno obarvan. Čakal nas je Akropolis. Velikanski zabavno-nakupovalni-gostinski kompleks (litavski BTC) na obrobju Vilnusa. V njem dobiš vse, kar rabiš, in tudi vse, česar ne potrebuješ. Po začetnem navdušenju (»Zapravimo vse, kar imamo!«) te ves »potrošniški duh« kmalu mine. Trgovine postajajo dolgočasne in enolične, cene se nenadoma zdijo desetkrat višje in center je tako zelo zelo velik ...

Moja najljubša ulica – Gedimino, ki sem jo obiskala v sredo (ni ostalo samo pri enem obisku). Široka tlakovana cesta s čudovitim drevoredom ob straneh, velike, stare, vendar lepo obnovljene meščanske hiše, v katerih je nešteto trgovin. Kjer se staro zliva s sodobnim. In ko sedi na klopci pred McDonaldsom, se ti zdi, da mimo tebe hiti celotno mesto ... Kasneje je sledil »sleepover« pri Gabrieli in Teji. Tako, zelo spontano. Brez pižame, zobne ščetke in glavnika. Vseeno smo se imele več kot super. Spala sem na kavču, kar sploh ne bi bilo slabo, če to ne bi bil dvosed.

Zadnji dan v Litvi je minil zelo lenobno. Iz hiše nismo pokukale pred enajsto. S Tejo so naju čakali še zadnji nakupi: tisti za starše, brate, sestre, sošolke, bratrance v tretjem kolenu ...

Večer pa je minil zelo slavnostno. Peljali so me v restavracijo v centru mesta, okrašeno v litavskem stilu, s tradicionalno litavsko hrano. Jedla sem cepeline (litavsko narodno jed – nekakšni krompirjevi cmoki, polnjeni z mletim mesom), gobovo juho. In ko si že sit in si želiš samo še počivati, ti prinesejo še milkšejk (seveda največji) ...

Ko se vsega lepo navadiš, je potrebno iti. Letališče, objemčki, poljubčki... – dom.

Izmenjava učencev je bila zame zares izjemna izkušnja, saj ti omogoča vpogled v življenje sovrstnikov na drugem koncu sveta/Evrope. Biti v središču dogajanja pa je zagotovo boljše kot narod opazovati iz perspektive letnic željnega turista. Mesto najbolje doživiš pod vodstvom domačina. In doživeti Vilnius je bilo nepozabno.

Medijska odmevnost in Mode project

Poskrbeli smo tudi za medijsko pokritost našega projekta, ki je na eni strani seznanila javnost z našimi aktivnostmi, po drugi pa morda vzpodbudila kako drugo šolo v kakšno podobno sodelovanje. Eden izmed ciljev projektov Comenius je tudi vključevanje čim večjega števila šol, učiteljev in učencev v medsebojno povezovanje, spoznavanje in druženje.

Mi smo organizirali dve tiskovni konferenci, ki se jih je udeležil tudi župan občine Šenčur, gospod Kozelj. Sledili so prispevki na lokalni televiziji GTV. Imela sem tudi nekaj intervjujev za lokalne radijske postaje Kranj, Jesenice in radiu Sora. Podobno se je dogajalo tudi v Jaworzmem in v Vilnius.

V tisku
razgledi,

pa so o našem projektu poročali v nacionalnem dnevniku Delo, strokovnem časopisu Šolski lokalnem časopisu Jurij in šolskem glasilu Žarki.

Naš projekt je tudi predstavljen v internetni brošuri na spletni strani CMEPIUS-a. Med mednarodnimi šolskimi projekti Comenius je bil v Sloveniji ocenjen kot eden najboljših. Zato sem bila objavljena tudi k sodelovanju v mednarodnem Mode projektu. Ta projekt raziskuje

**Naš projekt je bil
med najboljšimi
v Sloveniji.**

možne aktivnosti znotraj nekaterih akcij programa Socrates: Arijon, Gruntvig in Comenius. Namen Mode projekta je bil evidentiranje najuspešnejših aktivnosti in njihova predstavitev na konferenci v Madridu, 2.-5. novembra 2006, ter posledično tudi v brošuri najuspešnejših projektov. Le ta je bila distribuirana po

Evropi. Ti primeri dobre prakse naj bi vzpodbudili k podobnim aktivnostim tudi druge učitelje in šole. Projekt in brošura sta predstavljena tudi na spletu <http://www.modeproject.net>.

ANKETNI VPRAŠALNIK

1. Kako pogosto prebiraš dnevni tisk in revije?

- a) več kot enkrat na teden
- b) enkrat tedensko
- c) manj kot enkrat tedensko
- d) jih ne berem

2. Zakaj ne bereš časopisov in revij (odgovori le v primeru, da si pri 1. vprašanju izbral odgovor d)

- a) mi ni zanimivo
- b) so predragi
- c) drugo

3. Kakšno vrsto tiska najraje prebiraš (izbereš lahko več odgovorov; najpogostejšega označi z 1 ...)

- a) kvalitetni dnevni tisk
- b) rumeni tisk, revije za mladostnike
- c) poljudnoznanstveni tisk, revije
- d) drugo

4. Zakaj jih prebiraš (izbereš lahko več kot en odgovor)?

- a) za sprostitev
- b) zanimajo me dogodki doma in v Evropi
- c) zanima ne glasba, šport, film in življenje slavnih
- d) da se počutim bolj odraslega
- e) k temu me vzpodbujajo drugi (starši, učitelji ...)
- f) zaradi svoje bodoče kariere
- g) drugo

5. Kaj običajno poslušáš na radiu (izbereš lahko več odgovorov; najpogostejšega označi z 1 ...)

- a) novice
- b) glasbo
- c) vremensko napoved
- d) športne dogodke
- e) drugo

6. Zakaj ga poslušáš (izbereš lahko več odgovorov; najpogostejšega označi z 1)?

- a) za sprostitev
- b) zanimajo me dogodki doma in v Evropi
- c) zanima ne glasba, šport, film in življenje slavnih
- d) da se počutim bolj odraslega
- e) k temu me vzpodbujajo drugi (starši, učitelji ...)
- f) zaradi svoje bodoče kariere
- g) drugo

7. Koliko časa dnevno porabiš za gledanje televizije?

- a) manj kot 1 uro
- b) od 1 do 3 ure
- c) od 3 do 5 ur
- d) več kot 5 ur

8. Katere televizijske programe običajno spremljaš

- a) filme
- b) tele novele
- c) informativni program
- d) dokumentarni program
- e) glasbene programe
- f) pogovorne oddaje
- g) kvize
- h) drugo

9. Zakaj gledaš televizijo (izbereš lahko več odgovorov; najpogostejšega označi z 1 ...)?

- a) za sprostitev
- b) zanimajo me dogodki doma in v Evropi
- c) zanima ne glasba, šport, film in življenje slavnih
- d) da se počutim bolj odraslega
- e) k temu me vzpodbujajo drugi (starši, učitelji ...)
- f) zaradi svoje bodoče kariere
- g) drugo

10. Ali imaš dostop do interneta?

- a) da
- b) ne

11. Koliko časa dnevno uporabljaš internet?

- a) manj kot 1 uro
- b) od 1 do 3 ure
- c) od 3 do 5 ur
- d) več kot 5 ur
- e) interneta ne uporabljam

12. Kje imaš dostop do interneta?

- a) doma
- b) v šoli
- c) v internetnih kavarnah
- d) drugje

13. Zakaj uporabljaš internet (izbereš lahko več odgovorov; najpogostejšega označi z 1 ...)?

- a) za klepet
- b) za igranje igrice
- c) pridobivanje informacij za pouk
- d) za gledanje filmov in glasbenih vsebin
- e) za elektronsko pošto
- f) drugo

14. Katero vrsto medija imaš najraje (izbereš lahko več odgovorov; najpogostejšega označi z 1 ...)?

- a) tisk
- b) radio
- c) televizijo
- d) internet

15. Kater medij ima nate najbolj pozitiven vpliv?

- a) tisk
- b) radio
- c) televizijo
- d) internet

16. Kater medij ima nate najbolj negativen vpliv?

- a) tisk
- b) radio
- c) televizijo
- d) internet

17. Kaj najbolj vpliva na krepitev tvoje državljske osveščenosti?

- a) mediji
- b) šola
- c) družina
- d) drugo

18. Kakšen vpliv imajo mediji na tvojo nacionalno osveščenost?

- a) zelo velik
- b) velik
- c) majhen
- d) ga nimajo

19. Kakšen vpliv imajo mediji na tvojo evropsko osveščenost?

- a) zelo velik
- b) velik
- c) majhen
- d) ga nimajo

20. Kako mediji vplivajo na tvoje poznavanje pravic in dolžnosti (ali preko medijev sprejemaš informacije o tej temi)?

- a) zelo veliko
- b) veliko
- c) malo
- d) nič

21. Kako mediji vplivajo na tvoje pozitivno vedenje?

- a) zelo veliko
- b) veliko
- c) malo
- d) nič

22. Kako mediji vplivajo na tvoje negativno vedenje?

- a) zelo veliko
- b) veliko
- c) malo
- d) nič

23. Koliko si poučen/a o svojih pravicah?

- a) zelo
- b) dovolj
- c) premalo
- d) sploh nič

24. Kje si pridobil/a največ informacij o tvojih pravicah (izbereš lahko več odgovorov; najpogostejšega označi z 1 ...)?

- a) preko medijev
- b) v šoli
- c) doma
- d) drugje

25. Zakaj mediji poročajo o kršenju človekovih pravic?

- a) da obveščajo javnost
- b) da vzbujajo sočustvovanje javnosti
- c) zaradi senzacij
- d) drugo

26. Kako pogosto si v svojem okolju opazil/a diskriminacijo zaradi različne narodne pripadnosti?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

27. Kako pogosto si v svojem okolju opazil/a diskriminacijo zaradi spolne pripadnosti?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

28. Kako pogosto si v svojem okolju opazil/a diskriminacijo zaradi socialnih razlik?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

29. Kako pogosto si v svojem okolju opazil/a diskriminacijo zaradi različne seksualne orientacije?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

30. Kako pogosto si v svojem okolju opazil/a diskriminacijo zaradi drugačnega življenjskega stila?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

31. Kako pogosto si bil/a ti osebno diskriminiran/a zaradi svoje nacionalne pripadnosti?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

32. Kako pogosto si bil/a ti osebno diskriminiran/a zato ker si dekle ali fant?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

33. Kako pogosto si bil/a ti osebno diskriminiran/a zaradi svojega socialnega položaja?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

34. Kako pogosto si bil/a ti osebno diskriminiran/a zaradi svojega življenjskega sloga?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

35. Kako ocenjuješ odnose na svoji šoli?

- Odnosi med učenci in učitelji so:

- a) zelo dobri
- b) dobri
- c) niso dobri
- d) slabi

- Odnosi med sošolci in sovrstniki so:

- d) zelo dobri
- e) dobri
- c) niso dobri
- f) slabi

36. Kdo je zate učitelj?

- a) partner, ki tudi posreduje znanje
- b) oseba, ki le posreduje znanje in nič več
- c) oseba, ki predvsem išče tvoje neznanje
- d) ne vem

37. Česa imaš več v šoli?

- a) pravic
- b) dolžnosti in obveznosti
- c) pravic in obveznosti približno enako

38. Kako bi ocenil/a delo šolskega parlamenta?

- a) dela zelo dobro
- b) dela dobro
- c) ne dela dobro
- d) dela slabo

39. Kako pogosto si bil/a vključena v delo šolskega parlamenta ali pa si mu posredoval/a kak predlog?

- a) zelo pogosto
- b) večkrat
- c) enkrat
- d) nikoli

40. Imaš občutek, da so tvoje pravice v okviru tvoje družine kdaj kršene, da si doma zapostavljen/a?

- a) zelo pogosto
- b) pogosto
- c) redko
- d) nikoli

41. Česa imaš doma več?

- a) pravic
- b) dolžnosti in obveznosti
- c) pravic in obveznosti približno enako

42. Kaj so zate tvoji starši?

- a) partnerji, ki ti prislужnejo in svetujejo
- b) predvsem tisti, ki te kontrolirajo in odločajo v tvojem imenu

Z a h v a l a

Centru za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja za vodenje, spremljanje ter urejanje administrativnih in finančnih zadev.

Občini Šenčur za sodelovanje in finančni prispevek.

Adriji Airways za pomoč pri nakupu vozovnic.

Za sponzorska darila našim gostiteljem na taboru v Czorystinu.

Za promocijski material udeležencem tabora in našim projektnim partnerjem

Kazalo:

1. Zgradili smo mostove	1	
2. Summary	2	
3. Projekt Comenius	3	
3.1 Zakaj takšen projekt		3
4. Projektni partnerji	4	
4.1 Poljska		4
4.2 Litva		5
4.3 Slovenija		6
5. Gradimo mostove, aktivno državljanstvo v Evropi	8	
5.1 Cilji projekta		8
6. Mladi, mediji in demokracija	10	
7. Skupno in različno	15	
7.1 Primerjava najuglednejših dnevnikov		16
7.2 Najbolj nas je zanimalo		17
8. Možnosti šolanja, zaposlovanja in potovanj v Evropski uniji	20	
8.1 Možnosti zaposlovanja v EU		21
8.2 Možnosti šolanja v EU		23
8.3 Možnosti potovanj v EU		24
9. Mednarodni tabor Czorstyn	26	
9.1 Kako so tabor doživljali učenci		28
10. Projektni sestanki	31	
10.1 Učenka Petra Ajdovec o svojem doživljanju		33
10.2 Medijska odmevnost in Mode project		34
11. Anketni vprašalnik	35	
12. Zahvala	39	
13. Kazalo	40	